

Vigyázni kell!

**Balesetek kukorica-
cső-törő gépeknél**

Az őszi betakarítási munkák megkezdését három héttel megkésték, melynek oka a kedvezőtlen időjárás. Minden közös gazdaságban a legnagyobb szorgalommal igyekeznek az elmaradást megszüntetni. Egyik jelentős terület a kukorica betakarítása. A termelősövetkezetek tagjai a legnagyobb odaadással igyekeznek a betakarítást elősegíteni. Szorgos kezük nyomán szép eredmények tapasztalhatók, de a pillanatnyi figyelmetlenség tragédiához vezethet. Rövid, egy-két hét leforgása alatt négy súlyos, csonkulással járó balesetet kukorica cső-törő gépnél, vigyázatlanság miatt! Így történt ez néhány nappal ezelőtt, amikor az egyik gépcsoport vezetője, aki csaknem húsz éve oktatja, figyelmezteti embertársait a munkavédelmi szabályok szigorú betartására, mindenkit elküldött az elsüllyedt csőtörő közeléből, azzal a szigorral, amit már megszoktak tőle, hogy a balesetet megelőzze. A gép működését segítve, hogy haladjon a kukorica-törés, a csőtörő gumihengerei felé nyúlt, amik ruházatával együtt a kezét is elkapta. A gyors segítség, a vészkialtás mentette meg attól, hogy karját teljes egészében el ne veszítse. A téves elnöke azonnal intézkedett, hogy a közös gazdaság kocsija mielőbb segítőkészhez vigye.

A kórteremben a mellé levő ágyra hasonló korú férfi került, akinek szintén kukorica csőtörő gép okozott csonkulást. Ezeket kívül még két csonkulást tart nyilván a statisztika, most, a kukorica betakarítás időszakában.

A munkagépek forgó részei baleseti veszélyt rejtnek magukban. A betakarítás sürget, a munka hevében egy-egy pillanatnyi kihagyás, egy életre szóló tragédiához vezethet. Meg kell tartani a munkavédelmi előírásokat, nagy figyelmet fordítva magunkra és munkatársainkra.

Kabódi István

A halak paradicsoma

Egyetlen hálókivetéssel 12,5 tonna halat fogtak ki a litvániai Kaunas város határában elterülő védett terület folyóiból. Ilyen gazdag zsákmányra a legöregebb helyi halászok sem emlékeznek. A városi természetvédelmi hatóság határozata alapján végrehajtott ellenőrző halfogás kimutatta, hogy a köztársaság fő folyójában, a Nyemanban jól aklimatizálódtak az ide telepített halfajták, köztük a tok, a kecsege és a lazac. A környéken megtelepedtek a vadkacskák, a vadludak, a hatyúk, a hódok és a pézsmapocokok is.

A Nyeman három kilométeres szakaszát a kaunasi vízierőmű duzzasztója alatt akkor nyilvánították védett területté, amikor sikerült megszervezni a város ipari szennyvízeinek mechanikus és biológiai tisztítását. Ennek a munkának eredményeképpen lett a Nyeman folyó a „halak paradicsoma”. (MTI)

Pályázati felhívás múzeumi értékű tárgyak megmentésére

Petőfi Sándor születésének 150., Pest-Buda egyesítésének 100., valamint a szabadságharc 125. évfordulója alkalmából a Központi Múzeumi Igazgatóság, az Úttörőszövetség és a MÉR tröszt pályázatot hirdet az úttörőcsapa-

tok és szervező pedagógusai részére. A pályázat célja: felhívni a pártások figyelmét régi tárgyak, írásos anyagok gyűjtésére, illetve megakadályozni a múzeális értékű tárgyak esetleges elkallódását.

A gyűjtők által értékesnek tartott tárgyakat a gyűjtést irányító pedagógus véleményétől függően a gyerekeknek be kell mutatni vidéken a helybeli, Budapestén a megfelelő szakmai múzeum munkatársának. Ő ítéli meg, valóban múzeális értékű-e az előkerült tárgy, az erről adott írásbeli nyilatkozatát csatolni kell a pályázati anyaghoz. A múzeális értékűnek ítélt tárgyat (nagyobb méretű vagy súlyos tárgy esetén annak fényképét és leírását) a gyűjtő, az úttörőcsapat és a pedagógus nevének feltüntetésével a MÉR tröszt propagandai irodájának címére kell megküldeni: Budapest, VI. kerület, Jókai tér 6. szám. A beküldési határidő: 1973. május 31.

A beérkezett tárgyak értékelés után a területileg vagy szakmailag illetékes múzeum gyűjteményeibe kerülnek, a gyűjtő nevének feltüntetésével. A legértékesebbnek ítélt tárgyak gyűjtőit jutalomtáborozással, könyvajándékokkal és az ország valamennyi múzeumába érvényes, egy évre szóló díjtalan belépővel jutalmazták.

BERCZELI A. KÁROLY

Hullámsír

102.

— En vagyok az erősebb — gondolta magában diadalittasan a miniszteri úr, valahányszor a város más szakértőit rimádkodott, elsősorban Boross Frigyesért, aki felesége révén még a Dugonics-családdal is rokonságba került, s így több köze volt a városhoz, mint a makai patikus fiának, a sírásónak.

— Szóval nincs segítség — tört ki Várady Ignác, a szabadsághős. — Mindenütt olvad, főtt a hegyekben is, mi meg itt belefulladunk a pocsolába.

Szekerke lerakta fegyverét s letelepedett az asztalhoz.

— Hát itt-ott még látni havat — mondta aztán —, de már virágzik a fű, barkásodik a mogyoró, s ha nagyon odanézel, már látható hóvirágot is, meg sárga kankalint, de a legbiztosabb jel, hogy a galambok, a gerlek hozzálátanak már a fészekrakáshoz, főt meg köröznek csapatostul a seregélyek is. Az idő aligha fog megfordulni, az állatok, növények ritkán tévednek, s ami szerintem végzetesnek látszik, az az, hogy a Fehér-tó felől vízi hollók húztak el a Tisza felé. Ez mindig rosszat jelent.

— Eh, babona — mordult rá zordul Novák főügyész. — Még te is rémítgetsz minket.

Korszerűsítik az üzemi fogászatot

Még irigyeltem is a minap egyik barátomat — egy műszaki vezetőt — miután eldicsekedett, hogy üzemi fogászat rendelőjében percek alatt betömtek lyukakat fogát. — „Remek dolog az üzemi fogászat intézménye — mondotta —, mivel házon belül lehet, meghozza gyorsan megoldani olyan fájó problémákat, amelyek miatt néha két-három órát is várni kellene a körzeti rendelőben.”

Erthető volt a meglepetésem, amikor pár nappal később a Rendelőintézet fogászati szakrendelésén találkoztunk. „Tudod — mondta —, az üzemben (egyik Dorozsmai úti vállalatnál dolgozik) csak napi félórás rendelés van és csupán foghúzást, meg tömést végez a doktor. Akinek pedig fogpótlásra van szüksége, az bejön a „benti” rendelésre, mint én most.” — És aki nek a félórás üzemi rendelési idő után fájdul meg a foga, az is idejön? — kérdeztem. — „Igen — felelte —, ha nem bírja ki másnapig”.

Elgondolkodtam a válaszon. Azért is, mert a fogfájás az esetek többségében alig elviselhető, és csaknem minden alkalommal gyors orvosi beavatkozásra van szükség, de azért is, amit másnap ugyanabban a gyárban dolgozó munkástól hallottam. Arról panaszkodott, hogy művezetője nem engedte el az üzemi fogorvosi rendelésre. — „Azt mondta nekem — kesergett a munkás —, hogy leáll a szalag, ha elmegyek, akár néhány percre is. A munkások tehát ezt az üzemi rendelést egyáltalán nem vehetik igénybe.” Vagyis: amit szabad egy műszaki vezetőnek, azt tilos a munkás számára? 1972-ben?

Mint utóbb kitudt, a kérdéses üzemben tényleg ez volt a helyzet. De hát akkor — ötlött fel bennem a kérdés —, minek a félórás, egyórás rendelés, ha legfeljebb csak egy foghúzásra jut lehetőség, fogpótlásra nem, és csak a szellemi dolgozók részesülhetnek ez idő alatt kezelésben? Ez esetben miért vélekedik jó néhány üzemi vezetője és szakszervezeti bizottsága úgy, hogy az üzemi fogászat megvalósítása „szociális vívmány”, amelyet „minden áron meg kell tartani”, miközben ugyanezeknek az üzemeknek a dolgozói igénybe veszik az amúgy is nagy forgalmú körzeti fogászati rendelőket.

Van-e tehát szükség ilyen üzemeken efféle „tessék-lássék” fogászati rendelésekre? A legilletékesebbek tettem fel ezt a kérdést, amikor felkerestem dr. Tóth Károly professzort, a Fog-

klinika igazgatóját, a Magyar Fogorvosok Egyesületének elnökét.

A professzor rögtön, beszélgetésünk bevezetőjében, mintegy válaszolva a feltett kérdésre, kijelentette: helyesli az üzemi fogorvosi rendelők létesítését, de csak akkor, ha azokat jól ki lehet használni. Márpedig erről a legtöbb szegedi üzem esetében nem lehet szó, hiszen fél óra, egy óra alatt semmi érdemleges kezelést nem lehet végezni. Ez annál is inkább lényeges, hiszen az üzemek dolgozóinak nagy többsége 30 éves, vagy annál idősebb. Márpedig az idevonatkozó egészségügyi statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy átlagosan egy 30 éves, egyébként ereje teljében levő embernek már 15 rossz foga van, ide számítva a kihúzottakat is. A kihúzott fogak száma a harmadik életkor betöltése után rohamosan emelkedik. Ezért részükre elsősorban a fogpótlás a lényeges, amit a legtöbb üzemi fogászati rendelőben nem végeznek el. Így a beteg kénytelen a körzeti, vagy a rendelőintézet felkeresni, amikor egy körzeti fogorvosi rendelő 6500 felnőtt lakost van hivatva ellátni.

Ezeket figyelembe véve Tóth Károly professzor javasolta a Rendelőintézet igazgató-fogorvosának az üzemi fogászati rendelőket átszervezését. Mint mondotta, a legcélszerűbb ezeket a rendelőket az érdekelt üzemek körzetében egy központi fekvésű vállalatnál megszervezni teljes, napi hatórás rendelésidővel, felváltva délelőtti, illetve délutáni beosztással, hogy a váltott műszakokban dolgozók szá-

mára is elérhető legyen, és hogy ezen a központi fogászati rendelésen mindenféle fogászati ellátásban részesülhessenek a körzeti üzemek dolgozói. Így megközelítően annyian vehetik igénybe a kezelési és az ellátási lehetőséget, mint a körzeti rendelések esetében. Végeredményben nem az üzemi fogászati rendelések megszüntetése a cél, hanem a rendelések ésszerű koncentrációja — mondotta dr. Tóth Károly professzor.

E javaslat és vélemény alapján látott tehát hozzá a Rendelőintézet a nyugati ipari övezet — vagyis a Dorozsmai út és környéke — központi üzemi fogászati rendelőjének a megszervezéséhez. Az SZMT és az érdekelt üzemek, valamint a Rendelőintézet illetékesének megbeszélésein az üzemek kivétel nélkül helyeselték a központi üzemi fogászati rendelő felállítását, de mindegyikük a saját üzemből vélte ezt megvalósíthatónak. A legösszetettebbnek azonban az a javaslat látszik, amely az ipari övezet egy centrális fekvésű üzemében indítványozza a központi üzemi fogászati rendelő felállítását; olyan üzemben, amely jól megközelíthető, és villamos, valamint autóbusszmegállóval is rendelkezik.

Feltehetően hamarosan megszületik a végleges döntés és e terület üzemének dolgozói mielőbb egy korszerű központi fogászati üzemi rendelő szolgáltatásait vehetik igénybe. Ezzel pedig jelentősen csökken majd a körzeti és a rendelőintézeti fogászati rendelések zsúfoltsága.

Perényi István

Életmentő forintok

Lapunkban jelentettük, hogy Rév Lajos, az OKISZ elnöke kérte Csongrád megye ipari szövetkezeteit: forintosítsák Csohány Ibolya életének megmentését. A 17 éves Ibolya édesapja a Polgár és Vidéke Vegyipari Szövetkezet tagja, a kislányban veseátültetést kell végrehajtani. Ezt a műtétet Svédországban tudják biztonságosan végezni. A veseátültetés sokba kerül, ezt Csohány János nem tudja viselni. Ezért bontakozott ki az országos összefogás az ipari szövetkezetek körében. A cél: megmenteni Ibolyát az életnek.

A felhívás nagy visszhangra talált Csongrád me-

gye, Szeged ipari szövetkezeti dolgozói körében is, és napok alatt összegyűlt 20 ezer 872 forint, közel 4500 forinttal több, mint amennyit a felhívásban a megye ipari szövetkezeteitől kértek. Kiemelkedik a MEDIKE-MIA, a Hódmezővásárhelyi Cipész, a Csongrádi Építőipari, a Makói Maros Cipőkészítő Szövetkezet dolgozóinak gyors és nagyobb összegű anyagi hozzájárulása.

Ibolya segítségére siettek a JATE harmadéves matematika-fizika szakos hallgatói is, miután lapunkból értesültek a nemes célú kezdeményezésről. Az egyetemisták forintjaikat a KISZOV útján juttatják el Csohány Ibolyának.

Kisiparosok — ügyeletben

Sikeres bemutatkozás

Az országban Pest után először Szegeden vállalták a kisiparosok, hogy éjszakai ügyeletet tartanak és sürgős esetben házhöz mennek a hibák kijavítására.

Szeptember 24. óta a 33 önként jelentkezett szakember már jó szolgálatot tett a lakosságnak. Hogy bevált-e ez a kezdeményezés, az nem lehet kérdéses. Csak dicsőítő szavakat mondhat az éjjeliőr, akit négy kilométeres hajnali gyaloglástól mentett meg a kerékpár-műszerész, vagy a színházról koromsötét lakásba hazaező család, akiket az ügyeletes villanyszerelő segített. Hányszor megtörténik, hogy beletörlik a kulcs a zárba, éjszaka! Eddig legjobban esetben a szomszéd álmát kellett megzavarni szerszámkeréssel a szerencsétlenül jártak, két hónapja a lakatos mester megszünteti az ilyen kellemetlen helyzeteket. A gépjárműjavítóknak is gyakran akad este munkájuk, főleg a világítás bajait kell orvosolniuk.

A két hónap tapasztalatait azt mutatják, hogy a legkevesetbbsz az elektroműszeresek voltak az esti órákban. Nemcsak rövidzárlat miatt hívják őket, hanem azért — és legtöbbször emiatt —, mert a televízió felmondta a szolgálatot. Márpedig korábban le kellett mondania a képernyő nyújtotta szórakozásról annak, akinek hét végén vagy ünnepnapon romlott el a készüléke. A lakatosok követik népszerűségben a villanyszerelőket: gyakran keltik ki őket az ágyból azzal, hogy ki kellene nyitni a lakásajtót, hogy ne a szabad ég alatt töltsék a póruljártak az éjszakát. Különlleges eljárást igényelnek a tarjáni zárok, ha azokba törnek be ugyanis a kulcs, ott fúráss-faragás, hegesztés nem sokat használ, az egész zárat ki kell cserélni.

hatik. Fölment a legény egészen Petresig, s a sokat emlegetett percsorai keresztgátat is megsemmisítette, melyet még egy fegyveres katona is őrzött, nehogy valaki, aki jobban félti Körtyvélyest meg a vásárhelyi pusztákat, mint a Tisza jobb parti területeit, esetleg átvágja a töltést s a vizet a dóci és sarkéti rétekre zúdítsa. Ez utóbbiak tekintélyes része ugyan már az uradalomé volt, de az őgróf — ugyancsak Herich felvilágosításai alapján — nagyon bízott a vasúti töltésben, mely magát Algyót, a kastélyt s a Pallavicini-i tanyákat mindenképpen megvédte volna, ha a percsorai gát valóban nem válik be.

A fiatalember, Lázár György, önként vállalkozott e szolgálatra, jogvégzett ifjú volt, s mint a csónakázó egyesület egyik lelkes vezetője kezdettől fogva segédkezett a vízügyi bizottságnak s annyira szívén viselte városa sorsát, hogy több társával együtt beköltözött a székház egyik termébe, ott aludt szalmazsákon, s egymást váltva éjjel is szemmel tartották a partot, hogy azonnal jelentse, ha valami szabálytalanságot vagy gyanús jelenséget észlelnek.

Most a főügyésznek számolt be tapasztalatairól. — Mit láttál, Gyurka? — kérdezte Novák s helyet kínált meg az ifjút. Csalódott ember volt a főügyész, akit valamikor becsvágy fűtött, s vakon bízott benne, hogy egyszer vagy főkapitány, vagy polgármester lesz belőle, de — bár megbízható, tisztakezdő hivatalnok volt — mégsem tudta magát megkedvelteni. Még Reizner főjegyzőnél is tuskébb, szárazabb, morcabb természetű volt és kemény, s a rábízott feladatnak élete árán is eleget tett volna.

(Folytatjuk.)